

חבורת העשרה

מחזה מוסיקלי מאת מיקי גורביץ'
המבוסס על שיריו של יהונתן גפן
בבימויו של משה קפטן

מוסיקה: יוני רכטר

ניהול מוסיקלי: טל בלכרוביץ'

עיצוב תפאורה: במבי פרידמן

עיצוב תלבושות: מאור צבר

עיצוב תנועה: עוז מורג

עיצוב אביזרים: דנה מרן

שחקנים: אילנית גרשון, לביא זיטנר, רוני מרחבי, גלעד קמחי, גיא עקיבא, נעה קשפיצקי, גלעד שמואלי

סיפורה של חבורת ילדים המגיעה אל הגן שלהם, כשהוא, איך לא, סגור. הם מחפשים את דניאל, חברם הטוב, שנעלם ויחד הם מגלים את ערכה המופלא של החבורה. מחזה מוסיקלי המביא אל הבמה את הלהיטים המוסיקליים הגדולים של התקליט המצליח: "גן סגור", "הילדה הכי יפה בגן", "אני אוהב שוקולד", "איך שיר נולד" ועוד רבים אחריו.

משך ההצגה - 60 דקות

ההצגה מיועדת לגילאי גן וכיתות א'

מנהלים, רכזים ומורים יקרים,

אם תנסו פעם להזכיר, ולו רק בלחישה, את צרוף המילים הכבש הששה עשר, אז וודאי תוכלו לראות, איך נולד לו חיוך על פני האדם העומד מולכם. לא, זה לא משנה מתי הוא נולד אם הוא צעיר או מבוגר, אם הוא ילד או ילדה, מה שכן משנה זה מתי נולד הרגע הזה בו נחשף לקסם של הכבש הששה עשר. הכבש הזה, היחיד מכול העדר שנכנס ללב ונשאר שם.

אני זכיתי לפגוש אותו ב-1978 כשנולד. זו הייתה שנה בה הארץ רעשה וצהלה, קצת אחרי הזכייה של מכבי ובגין, נולד לו "הכבש הששה עשר", הכבש ששינה את עולם הילדות של כל אחד שהיה פעם ילד. שיריו של יונתן גפן ב"כבש הששה עשר" הם קלאסיקה מקומית שלנו. השירים הנפלאים האלה, הם חלק מילדות של כל ילד ישראלי, בערך כמו השניצל של אמא וטיול עם אבא על חוף הים, עד הסוכה של המציל ובחזרה. כשתינוק מגיע לעולם, די מהר הוא מתעדכן שגם שיר נולד כמוהו, כל בת זוכה לשמוע שהיא "הילדה הכי יפה בגן", בסוף היום, אחרי "שרבים עם גיורא... הילד של השכן..." וכל אחד אומר בתורו מה הוא הכי אוהב... כמו שוקולד ועוגות גבינה וכל מיני דברים... יש ליל מנוחה לכולם.

מאז נולד חלפו כבר שלושים שנה. הכבש בוודאי כבר התבגר, אבל נשאר תמים כמו ילד ומרגש ומעורר זיכרונות ונותן תקווה, ליופי ולפשטות ולצניעות, כמו פעם.

ולמרות שכבר אי אפשר לעמוד בסוף רמת גן ולהריח שוקולד, יש לכם הזדמנות נוספת לצפות בכבש הששה עשר בהפקה חדשה ונוגעת ללב של תיאטרון המדיטק והתיאטרון הארצי לילדים ולנוער ..

ולהזכר בשירים ובלחנים הנפלאים מפעם.

ולמי שנחשף לראשונה, צפויה חוויה מרגשת ומהנה, שבוודאי תלווה אותו אל בגרותו. יש לי הרגשה... שאין מבוגר או ילד ישראלי שלא פגש את הכבש לפחות פעם אחת. ואם הוא עוד לא פגש, זו הזדמנות נפלאה לפגוש אותו, לשיר את השירים. ולחייך. בהמשך, תוכלו למצוא דברים מאת היוצרים, וכן לבחון מספר הצעות לפעילות בכתה טרם הצפייה בהצגה ואחריה.

בברכת צפייה מהנה,

דפנה חלף גבאי

מנהלת תוכן המחלקה החינוכית

טרם הצפייה בהצגה

מומלץ לקרוא את השירים (ולשיר אותם) ולהכיר את המשורר והסופר יהונתן גפן.

גן סגור

מילים: יהונתן גפן

לחן: יוני רכטר

אתמול בחמש אחרי הצהריים
הלכנו עם אמא למכולת
ובדרך ראינו
שהגן שלנו סגור.
הנדנדות עומדות
בין העצים הגבוהים
והפרחים
כאלה נמוכים ובלוי צבעים
כי הגן שלנו סגור.
קוביות נרדמות מסודרות בסל
ואין שם אף ילד שיבנה מהן מגדל.
אין שם אף גננת שתגיד
מה מותר ומה אסור
וכל הספרים מסודרים על המדף
כי אין מי שישמע סיפור.
אתמול בחמש אחר הצהריים הלכנו עם אמא למכולת
ובדרך ראינו שהגן שלנו סגור.
זה לא כל כך נעים לראות גן סגור.

למה לדעתכם לא נעים לראות גן סגור? מה היית עושה לו היית מגיע/ה לגן או לבית הספר והיית מגלה שהוא סגור? למה לדעתכם התכוון המשורר שכתב בשיר שהקוביות נרדמות בסל? ושהפרחים בלוי צבעים?

ריבים קטנים

מילים: יהונתן גפן

לחן: שפי ישי

כשמשעמם לי נורא ואין לי מה לשחק
אני יוצא החוצה לריב עם גיורא
הילד של השכן
אתמול רבתי עם גיורא
ישבנו על הדשא לבד
הוא אמר שאבא שלו גבוה
ואני אמרתי הוא גמד
אתמול רבתי עם גיורא
הילד של השכן
הוא אמר שיש אנשים על הירח
ואני אמרתי שאין
אתמול רבתי עם גיורא
שיחקנו לנו בגן
הוא אמר שאלוהים בשמים
ואני אמרתי זה ענן
אחר כך תפסתי נחש קטן
והוא אמר לי - זאת לטאה
אתמול רבנו אני וגיורא
כמעט חצי שעה

אתמול רבתי עם גיורא
ישבנו על הדשא לבד.

איך לדעתכם נולד ריב? איך אפשר למנוע ריבים? פתאום אתם מוצאים עצמכם רבים. מה לדעתכם אפשר לעשות כדי שלא יתפתח לריב גדול? מה אתם מרגישים בלב אחרי שאתם רבים? אפשר גם להציע לילדים לבקש סליחה מחברים שפגעו בהם או לומר אני מצטער/ת...

הילדה הכי יפה בגן

מילים: יהונתן גפן
לחן: יוני רכטר

הילדה הכי יפה בגן
יש לה עיניים הכי יפות בגן
וצמה הכי יפה בגן
ופה הכי יפה בגן
וכמה שמביטים בה יותר
רואים שאין מה לדבר
והיא הילדה
הכי יפה בגן
כשהיא מחייכת
גם אני מחייכת
וכשהיא עצובה
אני לא מבינה
איך אפשר להיות עצובה
כשאת הילדה הכי יפה בגן.

יפי זה רק דבר חיצוני? מה זה לדעתכם יופי פנימי? יהונתן גפן כתב בשיר " ...אני לא מבינה איך אפשר להיות עצובה שאת הילדה הכי יפה בגן.. " האם לדעתכם יש קשר בין העצב ליופי? מתי את/ה מרגישה יפה?

הי, אני כבר לא תינוק!

מילים: יהונתן גפן
לחן: עדה נסטוביץ'

היי, אני כבר לא תינוק
אני מתלבש לבד
ומתפשט לבד
ואוכל לבד
וצוחק לבד ובוכה לבד וחולם לבד
על כל מיני דברים שאעשה לבד
כשהיה גדול
היי, אני כבר לא תינוק
אמא אומרת שאני צריך לאכול הרבה
כי עכשיו אני כל הזמן גדל
אבל זה לא נכון
כשאף אחד לא רואה
אני עוצר
ונח לי קצת
ושוב גדל
היי, אני כבר לא תינוק.

איזה דברים מה אתם יכולים היום לעשות לבד ולא זקוקים לעזרה? מה אתם מרגישים כשאתם עושים דברים לבד? למה לדעתכם זה טוב להיות עצמאי? מה אתם עדיין לא יכולים לעשות לבד וחולמים יום אחד לעשות את זה?

ריח של שוקולד

מילים: יונתן גפן

לחן: יוני רכטר

בסוף רמת גן יש מקום מיוחד
 שם אפשר לעמוד ולהריח שוקולד
 יש שם בית גבוה גבוה בלי חלונות עם שלוש ארובות
 ושלושים מכונות יום ולילה עובדות
 ושבעים פועלים עם סינר וכפפות
 מכינים שוקולד בכל הצורות
 שוקולד קטן ושוקולד גדול
 שוקולד יקר ושוקולד בזול
 שוקולד אגוזים ושוקולד סתם
 לעשירים ולכולם והריח בחינם
 וכל האזרחים עוצרים ומריחים...
 עוצרים הילדים שרצים בשכונה
 עוצר האוטובוס מעבר לפינה
 החתולים מפסיקים לברוח מהכלבים
 השוטרים עומדים ליד הגנבים
 כולם מביטים אל הארובות
 ולאט לאט, האף שלהם,
 מתמלא בריח של שוקולד.
 שוקולד קטן ושוקולד גדול...

ילדים משוקולד:

אפשר לנסות להכין עם הילדים שוקולד. כל ילד יכול להביא חבילה קטנה של שוקולד פרה
 אדומה. תבניות סיליקון או פלסטיק קטנות. מנג'טים. שיפודים קטנים.
 ממיסים את השוקולד בסיר כפול מעל אדים. או במיקרוגל. אופן ההכנה:
 כל ילד מקבל שוקולד מומס בוחר תבנית קטנה (ילד, חתול, כוכב, לב, פרח). שופכים את השוקולד
 המומס בתבנית.
 כשהשוקולד מתקשה אפשר להוציא מהתבנית ולשים במנג'ט.
 אפשר גם לשים שיפוד קטן כשהשוקולד עדיין חם והרי מתקבל שוקולד על מקל.

כשאומרים צנון מרגישים את הלשון
 כשאומרים בצל מקבלים תאבון
 להגיד קולורבי זה כמו לצעוק
 להגיד אפונה זה כמו לשתוק
 כשאומרים תפוח הפה נהיה נפוח
 אחרי שאומרים פטרוזיליה צריך לנוח
 כשאומרים לחם מרגישים בבית
 כשאומרים אבטיח מרגישים קיץ
 כשאומרים אשכולית סימן שאין מה להגיד
 כשאומרים בננה מרגישים קטנים
 כשאומרים ארטישוק מתקמטים כל הפנים
 אבל הכי מצחיק זה להגיד כרובית.

אפשר לקרוא עם הילדים את השיר, ולנסות להגיד את המילים, ו"לבדוק" אם אכן זה מתאים לשיר.
 לדוגמא: האם באמת הרגשתם את הלשון כשאמרם צנון? האם כשאומרים בננה. באמת מרגישים
 קטנים?

"כשאומרים לחם מרגישים בבית..." איזו מילה גורמת לכם להרגיש בבית? מה הכי מצחיק אתכם
 להגיד? מה חוץ מאבטיח גורם לכם להרגיש קיץ? איזו מילה גורמת לכם להרגיש
 שמחה, עצב, אהבה? איזו מילה גורמת לכם להרגיש לבד, ביחד?

אני אוהב

מילים: יהונתן גפן
לחן: יצחק קלפטר

אני אוהב שוקולד ועוגות גבינה
וארטיק וסוכריות ותות גינה
אני אוהבת ימי הולדת ושקיות עם דברים טובים
ואת השמש ואת הירח וגם כמה כוכבים.
אני אוהב את החורף ואת הקיץ ואת הסתיו
ואת האביב ואת מה שעכשיו
אני אוהב את ענת בעיקר עם צמות
ואת זאת עם הנמשים ואת זאת עם הגומות.
אני אוהב את אמא ואת אבא גם
ואת שולה הגננת ואת הדודה מרים
אני אוהב את סבא ואת סבתא אני אוהב את אחותי
אבל הכי הכי הרבה אני אוהב אותי.

מה את/ה הכי אוהב/ת בעולם? מה את/ה הכי אוהב/ת לאכול? איזו עונה את/ה הכי אוהב/ת? למה לדעתכם המשורר אומר .. "אבל הכי הרבה אני אוהב אותי..."? למה לדעתך חשוב לאהוב את עצמך? מה אתה הכי אוהב בעצמך? איזו תכונה לדעתך חבריך הכי אוהבים בך? הלב שלי או אני הכי אוהב אותי: אפשר שכל אחד מהילדים יקבל או יצייר ויגזור צורת לב. ויכתוב עליו או יצייר את עצמו ודברים אחרים שהוא הכי אוהב.

מי שמביט

מילים: יהונתן גפן
לחן: יוני רכטר

מי שמביט בי מאחור
לא יודע מי אני
מי שמביט בי מאחור
יכול בקלות לחשוב
שאני רוני או הילד של שושנה
מי שמביט בי מאחור
לא יכול לבוא ולשאול אותי:
ילד, של מי אתה?
מה אתה עושה פה?
למה אתה לא בגן?
מתי תסתפר כבר?
מי שמביט בי מאחור
לא יכול לשאול אותי
שאלות ששואלים מלפנים
מי שמביט בי מאחור
לא יכול לצבוט אותי בלחי
כי הלחיים מלפנים
מי שמביט בי מאחור
עובר בשקט לידי
אני לא רואה אותו
והוא לא רואה אותי
מי שמביט בי מאחור
לא יודע מי אני..

איזה שאלות אפשר לדעתכם לשאול רק מלפנים? לו הייתם פוגשים מישהו מאחור. ורואים רק את הגב והשערות שלו. מה הייתם שואלים אותו? למה לדעתכם חשוב להשיר מבט לעיני האדם שאתם מדברים עימו? מי שמביט בי מאחור מזהה אותי?
אפשר שקבוצת ילדים תצא מהכיתה. ובכל פעם ילד אחד מהקבוצה יכנס עם גלימה או סדין וגבו

לחברים . הילדים ישאלו אותו שאלות ושתעזרנה לזהותו. אפשר להציע לכל ילד יצייר את עצמו מאחור ומלפנים.

לילה טוב

מילים: יהונתן גפן
לחן: יוני רכטר

טוב,
ליל מנוחה וחלום
כבר מאוחר
ומחר נקום ונראה
איך שמגיע היום
בסוף כל לילה
טוב,
חושך נפל על הרחוב
רק הירח משאיר
את אורו הצהוב
צרצר מצרצר צרצורו שר -
לילה טוב...

פרידה מהיום:

היום נגמר והולכים לישון. ממה הכי קשה לך להיפרד ביום שהיה? מה הכי היית רוצה שיהיה מחר?... אחרי שהלילה ייגמר.

הלילה הטוב שלי:

אפשר לחלק לילדים דף. צבעים (צבעי פנדה) וצבע שחור.
כל ילד צובע את הדף שלו בצבעים לפי ראות עיניו. לאחר כן "מכסה" את הדף בצבע שחור. בעזרת מטבע או מפתח הילד חורט על הדף השחור.. ירח, צרצר וכיד דמיונו מה שלדעתו קורה בלילה הפרטי שלו.

הכבש הששה עשר

מילים: יונתן גפן
לחן: יוני רכטר

כשאני לא מצליח להירדם
ומחשבות יוצאות ונכנסות,
אני יושב על המיטה שלי
וסופר כבשים (ולפעמים גם כבשות).
העדר עובר מעל לראשי
ונעלם מאחורי הגב
וכל כבש שעובר דומה בדיוק
לכבש שעבר פה לפניו.
כבש ראשון וכבש שני,
כבש שלישי ורביעי,
כדורים של צמר, כולם דומים,
עוברים כבש שמיני וכבש תשיעי.
אך כשמגיע הכבש הששה עשר,
אני יודע שהוא יעצור ויסתובב לי בחדר,
ואני מבין שהכבש הזה יישאר
ואין לו עניין להמשיך עם העדר.
אני לוחש לו: "נו כבש? תזוז!
תן פעם לספור את כולם!"
אבל הוא לא זז.
והכבש הששה עשר הוא בדרך כלל
הכבש שאיתו אני נרדם.

מה אתם עושים כשקשה לכם להרדם? מה מטריד אתכם לפני השינה? מה לדעתכם הכוונה ב"לא ללכת עם העדר..."? האם זה חיובי או שלילי לא ללכת עם העדר? אפשר להציע לכל ילד לצייר את הכבש שלו ולתת לו שם ומספר.

איך שיר נולד

מילים: יונתן גפן
לחן: יוני רכטר

איך שיר נולד?

כמו הצחוק

זה מתחיל מבפנים

ומתגלגל החוצה.

איך שיר נולד?

כמו תינוק.

בהתחלה זה כואב

אחר - כך יוצא החוצה

וכולם שמחים,

ופתאום -

איזה יופי!

הוא הולך לבד.

איך שיר נולד?

כמו תינוק.

בהתחלה זה כואב

אחר - כך יוצא החוצה.

איך באמת שיר נולד?

אפשר להסביר לילדים את התהליך בכתיבת שיר: מה זה בית? מה זה פזמון? למה לדעתכם שרים את הפזמון יותר מפעם אחת?

למה מתכוון המשורר שזה מתחיל מבפנים... למה לדעתכם זה מלווה בכאב? מה מרגישים שזה יוצא החוצה? למה לדעתכם יהונתן גפן מדמה את השיר לתינוק?

..אז מה אנחנו צריכים כדי לכתוב שיר...? רעיון טוב...נסו לבקש מהילדים להציע רעיון, על מה יכתבו את השיר. וכעת חסרות לנו מילים ואולי גם חרוזים.. אפשר לכתוב שורה ראשונה על הלוח. אחרי שתעלינה הצעות ותימצא הסכמה על השורה הבאה, אפשר לכתוב גם אותה. וכך אפשר ארבע שורות. עד שיש לנו בית ראשון. וכעת את הפזמון. ואחריו בית שני וכן הלאה.. והנה נולד לנו שיר חדש בלב.

היוצרים

יהונתן גפן - סופר ומשורר

נולד ב-22 בפברואר 1947 אמן ואיש תקשורת ישראלי. גפן הוא מחזאי, סופר, פזמונאי, ומתרגם שמופיע עם החומר שלו. כאיש תקשורת הוא עיתונאי מדווח, פובליציסט וסאטיריקן. גפן נולד והתחנך במושב נהלל. גפן כתב מאות שירים ופזמונים מוכרים למבוגרים ולילדים. כמו כן, כתב מספר ספרי פרוזה ומחזות תיאטרון שזכו להצלחה. בין היתר כתב את המחזה "נומה עמק" על התנפצות אידייליית ההתיישבות העובדת. בשנת 2007 ראה אור ספרו האחרון "רומן אמריקאי".

יוני רכטר - מוסיקאי

נולד בשנת 1951 בתל אביב. מוסיקאי ישראלי. מלחין, נגן, מעבד וזמר רב גוני. חתן פרס א.מ.ת במוסיקה לשנת 2008, שירת בלהקת התותחנים כקלידן, ולאחר שחרורו הצטרף ללהקת כוורת. הקים עם אבנר קנר את צמד הרוק המתקדם '14 אוקטבות', ובין היתר הפיק והלחין שירים לתקליטיו של אריק איינשטיין ולמופע "אנשים אוהבים לשיר". הפיק אלבומים לאמנים נוספים, בהם גידי גוב, אסתר עופרים, יוסי בנאי ויהודית רביץ. עיבד והלחין מוסיקה להצגות תיאטרון והופעות מחול, בהן: "הכבש הששה עשר", "אגדה בחולות" (מחול), "נפש יהודי", "גטו", "החולה המדומה", "מקבת", "מלאכת החיים", "אותלו", "מלחמה על הבית", "החיים הם חלום", "המצליחים" ועיבודים לשירי המחזמר "שלמה המלך ושלמי הסנדלר" ועוד.

מיכאל גורביץ' - מחזאי

נולד בתל אביב בשנת 1951 מחזאי ובמאי תיאטרון. היה במאי בית בתיאטרון הבימה במשך שש שנים. משנת 2001 הוא משמש כבמאי וכמנהלו האמנותי של תיאטרון החאן בירושלים. בין המחזות שכתב וביים: "מלאכים הם לא לנצח", "סטניסלבסקי", "מסע לכיוון הים", "אורפאוס", "האבן והשושנים", "צל חולף", "אושר", "חיל פרשים אנו", "מילה של אהבה", "המצליחים", "אני, יודה ואחותו של הרמטכ"ל", "הכבש הששה עשר" ו-"כולם היו בני חוץ מנעמי" בשיתוף עם דניאל לפין. בין המחזות שביים: "פילומנה", "קאוויאר ועדשים", "גן ריקי", "מלאכת החיים", "חגיגת חורף", "הקמצן" ועוד רבים אחרים. זכה בפרסים רבים על פועלו: פרס פינקל עבור המחזה "גן ריקי"; פרס מוזיאון תל אביב ע"ש ד"ר גמזו; פרס מרגלית; זכה שלוש פעמים בפרס התיאטרון הישראלי כבמאי השנה - ב-1999 על בימוי ההצגה "צל חולף", ב-2004 עבור בימוי "הקמצן" וב-2005 על בימוי "אושר"; זוכה פרס לנדאו לשנת 2004 ובפרס א.מ.ת לשנת 2005.